

КОРОЛЬКО ВАЛЕНТИН ГРИГОРОВИЧ

доктор філософських наук,
професор кафедри зв'язків з громадськістю
Національного університету «Києво-Могилянська академія»

Особливості новітніх суспільних викликів перед соціальними комунікаціями та зв'язками з громадськістю

1. Співвідношення понять «соціальні комунікації» та «зв'язки з громадськістю»

Соціальна комунікація – це насамперед об'єктивний обмін між людьми або іншими соціальними суб'єктами цілісними знаковими повідомленнями, у яких відображені інформація, знання, ідеї, емоції, обумовлені цілим рядом **соціально** значимих оцінок, конкретних ситуацій, комунікативних сфер і норм спілкування, прийнятих у даному суспільстві.

Серед різновидів соціальної комунікації (традиційних невербальних, вербальних, друкованих, електронних, відео, аудіо, а тепер і віртуальних (ІНТЕРНЕТ, соціальні мережі) найважливішою підсистемою комплексних соціальних комунікацій є професійні зв'язки з громадськістю – цілеспрямований двосторонній обмін інформацією, в тому числі за допомогою організації інформаційних приводів задля інформування, мотивування та зміни поведінки цільових аудиторій.

PR, своєю чергою, – це особливий різновид соціальної комунікації – її специфічна підсистема, спрямована на здійснення зв'язку людини з певними життєвими ситуаціями, обумовленими ритуальним та спеціально конкретизованим комунікативним контекстом, мотивом, наміром та цільовою установкою.

PR – це свідомо планована, орієнтована та організована комунікація задля підтримки позитивних стосунків з громадськістю, одна із функцій менеджменту, що спрямована на досягнення взаєморозуміння й плідних стосунків між організацією та її «стейкхолдерами» шляхом двосторонньої комунікації.

Крім того, PR та його технологія – це різновид соціальної інженерії, що характеризується процедурним характером зусиль з налагодження та оптимізації соціальних взаємодій із цільовою громадськістю, а тому являє собою логічну систему кристалізації (відбору) нових оптимальних, з найменшими затратами та найбільшим ефектом, суспільних практик.

2. Чинники, що впливають на розвиток соціальних комунікацій та їх серцевину – зв'язки з громадськістю.

Найголовнішим серед них є стан розвитку демократії в суспільстві.

Історія довела: тільки в суспільстві, де особа користується всією гамою громадянських прав і свобод, де людина сприймається як індивідуальність, на вчинки якої можна вплинути лише шляхом заохочення, переконання, особистої заінтересованості, а не наказу чи підкорення тотальній волі держави або колективу, тільки там і тоді виникає історична потреба в новій

атмосфері стосунків між людьми, між державою і громадянами, між організацією та громадськістю – тобто об'єктивна необхідність розвитку професійного інституту публік рілейшнз.

Крім того, постійну принципову роль відіграють: розвиток ринкових відносин, ринкової демократії; рівень інформатизації суспільства; розвиток ЗМІ, їх цифровізація; масове використання Інтернет; зростання впливу соціальних мереж; рівень розвитку процесів глобалізації; стосунки з країнами ближнього і дальнього зарубіжжя.

3. В Україні особливу роль відіграють відносини з Росією, які набули нового змісту.

Тепер ці відносини **різко загострилися і переросли у повномасштабну війни проти України**, яку правлячий режим Росії подає як спеціальну операцію проти, так званих «націонал-фашистів».

На цих питаннях зупинимося більш детально.

Путінізм підтверджує відому істину, що диктатор ненавидить те, чим він сам є насправді. Путін називає Україну країною «бандерівців, неонацистів». Але, насправді, у нього особисто приховуються маніакальні нацистські риси. І як би він їх не приховував, не грав словами, його справжнє тло неонациста сьогодні проявляється у військових злочинах і геноциді. Бомбардування мирного населення України – це геноцид, особливо з огляду на те, що Путін у своїх облудних історичних розмірковуваннях поставив під сумнів право України на існування як незалежної держави. Його маніакальне бажання фізично знищити Україну, стерти її історію і культуру з людської пам'яті - є взірцем нацистської мрії російського фашиста...

І справді, сам факт теперішнього широкомасштабного вторгнення російських військ в Україну, разом з іншими недавніми агресивними кроками Росії, дозволяє кваліфікувати режим Путіна як нацистський. І це не перебільшення, і не метафора. Це висновок, який можна зробити на основі аналізу окремих критеріїв того, що слід вважати нацизмом. Нас не повинно бентежити те, що сам Путін використовує цей термін щодо України та демократично обраного тут політичного устрою. Брехня в устах Путіна є частиною його гібридної війни проти України, його пропаганди, яка має на меті виправдати агресію проти нашої країни.

У науковій літературі феномен нацизму здебільшого асоціювався з націонал-соціалізмом, з гітлеризмом. Але тепер настав час розширити цю концепцію та застосувати до характеристик існуючого путінського політичного режиму в Росії. Більшість індикаторів нацизму, які використовувалися для характеристики гітлерівського режиму, тепер можна застосувати й до режиму Путіна. Існує навіть російський аналог «Mein Kampf», в якому Гітлер виклав свої нацистські погляди. Таким аналогом є опус Путіна «Про історичну єдність росіян і Українці», опублікований у липні 2021 року. Тут він намагається заперечити існування українців як окремої нації та етносу, довести їхню меншовартість. Тут можна простежити аналогію зі ставленням Гітлера до євреїв і слов'янських народів. Після цієї публікації, Путін у своїх публічних заявах і виступах всіляко продовжує розвивати свою маніакальну думку. Зокрема, Президент Франції Макрон, інші західні лідери, які відвідали Москву в лютому 2022 року, щоб переконати Путіна припинити нарощування військ на кордонах України, мали спочатку вислухати довгу лекцію Путіна про його історичні погляди, сповнені міфологем, які російський автократ використовував для виправдання своєї агресії проти України. Іншою аналогією з гітлеризмом є диктаторський характер правлячого режиму Путіна.

Персоніфікована диктатура в стилі фюрера і нацизм - сіамські близнюки. Нацизм не може існувати і виживати без запровадження особистої диктатури, без агресії проти інших народів і держав. Зовнішня агресія – це те, що підживлює нацистський режим Путіна. Але такий режим несе загрозу і російському народу, і навколишньому світу. І чим швидше його приборкають і нейтралізують, тим більше шансів у всього світу на мирне співіснування з Росією. Але такої нейтралізації нацистського режиму Путіна не можна досягти лише економічними санкціями. Єдиним способом добитися нейтралізації режиму Путіна може стати перемога України у війні, що розв'язана Росією. Будь-який переговорний процес, якщо він і розпочнеться з ініціативи нацистського режиму Путіна, дозволить йому швидше перепочити, поповнити свої військові резерви, які вже істотно виснажені протягом майже 5-ти місяців безуспішної війни, а потім знову продовжити агресивну політику. Цивілізований світ не повинен цього дозволити.

Слід наголосити на спробі теперішнього політичного режиму Росії використати як інструмент соціальних комунікацій саме PR, в його «чорному» варіанті.

Але, міфічний «чорний PR» - це лише лукавий евфемізм, вислів, що вживається замість добре знайомих понять: пропаганда, підривна риторика, психологічна операція, гібридна війна тощо. Це маска, що одягається на маніпулятивні spin-технології, інформаційні провокації, масштабні підривні операції, «перфоманси».

Фактично йдеться про загарбницьку війну Росії, зіткнення на території України сил світової демократії та сил тоталітаризму, що мимоволі підносить сучасну Україну на рівень форпосту сил світового прогресу, протистояння цивілізацій добра і зла.

4. Звідси і формування принципово іншого міжнародного іміджу України, який дістає новітнього змісту з подальшим поглибленням Євроінтеграційних процесів.

Йдеться про надання Україні статусу кандидата в члени Євросоюзу, що сприяє радикальному піднесенню позитивного ставлення світової громадськості до народу України.

5. Важливу роль почали відігравати масштабні відмови провідних країн світу співпрацювати з Росією Путіна, у тому числі в сфері PR.

Але відмова від роботи з Росією – не просто тренд. Це знак, що більшість власників брендів та агентств не забули, що вони насамперед є цивілізовані люди, а не агресори, терористи, мародери.

Незалежні PR-агентства, світова PR-громадськість не лише засудили дії путінської росії, а й запропонували гуманітарну допомогу постраждалим, особливо біженцям, та надали підтримку співробітникам українських PR-компаній.

Причому ініціатива йде знизу. Майже одразу після нападу на Україну з Росії пішли «системоутворюючі» інвестори – західні інвестбанки, інвестфонди та глобальні нафтові компанії, а за ними – десятки великих і малих корпорацій та брендів.

Майбутнє глобального PR-ринку залежить від того, який підхід застосують країни, яких прямо чи опосередковано зачепило вторгнення Росії. Поки в Україні не настане мир, жодних змін у галузі управління міжнародною репутацією очікувати не доводиться.

Ситуація вплинула і на принципи комунікацій. Україна показала світові, як людяність, стійкість та взаємодопомога можуть не лише зміцнити репутацію окремої компанії, а й переламати хід історії. Зараз наша країна має унікальний шанс стати засновником нових комунікаційних трендів, у тому числі й у сфері PR.

Тепер ключовими стратегічними рішеннями комунікаційних компаній, власники яких вирішили боротися за краще майбутнє України, має стати: збереження України, її обороноздатності, людського потенціалу та запобігання гуманітарній катастрофі; збереження і розвиток бізнесу; збереження і зміцнення репутації.

У цілому можна припуститися думки, зокрема щодо можливого глобального сценарію розвитку, коли не виключена імовірність того, що останнім часом виглядає як початок третьої світової війни, якою загрожує «росія путіна». Йдеться про сценарій, який можна назвати переходом від гіперімперії росії, як країни-терориста, до світового гіпер-конфлікту. Виходом із такої ситуації має стати відродження демократії, але вже на іншому, не пост-радянському російсько-путінському моральному фундаменті. І тут нам потрібно бути оптимістами.

Отже, у даних тезах названі лише окремі, найбільш істотні, на думку автора, загальні особливості новітніх суспільних викликів, що постали перед соціальними комунікаціями та зв'язками з громадськістю.

Думаю, інші учасники конференції висловлять свої думки з цього приводу!